Opłata pocztowa uiszczona gotówką

# ŻYCIE GOSPODARCZE

*Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej*

**Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.**

**NR. 22** **Poznań, dnia 15 listopada 1937** **ROK 16**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95

# Drenowanie koniunktury.

Okres koniunktury gospodarczej ma do spełnienia w państwie bardzo doniosłą funkcję. Ma zapewnić na czas po swym upływie dostateczny zapas środków do należytego opłacenia kosztów utrzymania państwa, przy zmniejszonych, z natury rzeczy, wpływach podatkowych. Tym faktem uzasadnione jest stosowanie w okresie powodzenia największych możliwie oszczędności i stwarzanie rezerw skarbowych.

Niestosowanie takiej polityki gospodarczej nieuchronnie pogłębia trudności, w jakie gospodarstwo popada z chwilą zakończenia koniunktury. W okresie kryzysu przeprowadzanie jakichkolwiek reform podatkowych, któreby mogły chronić źródła podatkowe od zniszczenia jest bardzo utrudnione, jeżeli nawet wręcz nie jest możliwym. Nieuniknione załamywanie się wpływów podatkowych, przy konieczności podtrzymania, czy nawet zwiększenia się wydatków państwowych (na opiekę społeczną, bezrobocie itd.) powoduje nerwowość w polityce skarbowej, szukanie wszelkich pozostałych jeszcze zasobów kapitałowych i zużywanie ich z pominięciem niejednokrotnie zasad ekonomii.

Obraz takiego stanu rzeczy i takich działań skarbowych mieliśmy w ostatnim okresie kryzysu. Niewątpliwie nie byłby przebieg jego w Polsce tak ciężkim i długotrwałym, gdyby nasza polityka skarbowa była wykorzystała poprzedni okres koniunktury w latach 1926—1929. Nie przeprowadzono wtedy najpotrzebniejszych reform podatkowych, któreby ciężar utrzymania państwa rozłożyły w właściwy sposób na poszczególne warstwy społeczno - zawodowe, nie pomyślano o nagromadzeniu możliwie dużych rezerw, nie poczyniono starań, by rozbudować i potworzyć nowe źródła podatkowe.

Dziś, kiedy zniszczone gospodarstwo polskie wychodzi późno i wolno z okresu kryzysu, nie można powtarzać dawnych błędów, a narastającą koniunkturę trzeba najwłaściwiej wykorzystać.

Szereg uwag i refleksyj, nieraz niepokojących, nasuwa się przy rozważaniu elementów bieżącej polityki skarbowej polskiej.

Zadania narzucające się na okres koniunktury w Polsce, są znacznie doniośléjsze niż w innych państwach. U nas bardziej niż gdziekolwiek trzeba przetworzyć cały system skarbowy, który nigdy nie był należycie planowo ustalany. Konieczność pokrycia nagłych i olbrzymich na stan naszego gospodarstwa kosztów (wojna w 1920), oraz pierwsze wyposażenie powstającego państwa, z jego potrzebami w dziedzinie wojska, urzędów, szkolnictwa itd. usuwały zawsze dotąd na plan dalszy względy gospodarcze. Dopiero obecnie wchodzimy w okres, kiedy te względy gospodarcze winny zaważyć na systemie naszej skarbowości. Tylko, że reformy powinny tu być najbardziej gruntowne i nie mogą się ograniczać do pożytecznych zresztą, ale drobnych uproszczeń.

Znane są już ramy preliminarza budżetowego na rok 1938/39, uchwalone przez Radę Ministrów. Budżet ten jest zrównoważony i zamyka się sumą 2 miliardów 447 milionów złotych, z drobną przewagą dochodów nad wydatkami.

W cyfrach bezwzględnych przewyższa ten preliminarz o 130 mil. zł wykonywany obecnie budżet na rok 1937/38. Z ważniejszych przesunięć cyfrowych w nowym preliminarzu podkreślić należy zrezygnowanie ze znacznej części (na sumę 70 mil. zł) wpływów z podatku specjalnego od wynagrodzeń z funduszów publicznych. Ta kwota zwiększa lukę budżetową, która musi być pokryta z innych wpływów do poważnej na nasze warunki kwoty 200 mil. zł. Tylko część tej kwoty, a mianowicie 90 mil. uzyskanych zostanie ze zwiększonych wpływów z monopoli i przedsiębiorstw państwowych, pozostała kwota 110 milionów spada na barki prywatnego podatnika. Tak więc sieci na zwiększający się dochód społeczny są już założone. Tylko jak i kiedy wobec tego ma i może się dokonać proces kapitalizacji wewnętrznej, której pierwszorzędnej roli nikt nie neguje? Czym pokryta być ma modernizacja i rozbudowa urządzeń produkcyjnych?

Obrona nowego budżetu będzie ułatwiona faktem, że część nadwyżki nad budżetem dawnym skierowaną zostanie do resortów: wojskowego i oświaty. Tylko, że takie rozwiązanie nie jest kompletnym. Nikt nie zaprzeczy, że wzrost wydatków na wojsko i oświatę ma w obecnych warunkach polskich pełne uzasadnienie, lecz pozostaje jeszcze sprawa źródła potrzebnych na to sum. Pod tym właśnie względem brak dostatecznego przeświadczenia, że inne resorty poczyniły starania nad przeprowadzeniem w ramach swoich możliwych oszczędności, któreby pozwoliły na przesunięcie poważniejszych sum w ramach samego budżetu, bez globalnego wzrostu tego budżetu i bez potrzeby dodatkowego obciążenia dochodu społecznego.

Na marginesie tych wielkich zagadnień budżetowych i dużych sum, dokonują się dalsze sprawy, które ze swej strony również „drenują koniunkturę".

Na życie gospodarcze kraju spada szereg dalszych ciężarów finansowych, które choć nie zawarte w budżecie, najściślej wiążą się z zagadnieniami państwowymi i państwowa racja stanu wymaga ich pokrycia.

Jednakże, choć tak skwapliwie obciążana, ale przecież „jest koniunktura", a więc wszelkie z dużym trudem uzyskane poprzednio ułatwienia i ulgi skarbowe, czy socjalne, stawia się obecnie pod znakiem zapytania.

Czy w tych warunkach koniunktura w Polsce będzie mogła zakwitnąć naprawdę i wydać należyte owoce — można się poważnie obawiać.

Aktualna nasza polityka gospodarcza posiada jeszcze jeden rys, który budzi coraz to większy niepokój.

Za bardzo duży plus poczytano obecnemu rządowi, że bezpośrednio po objęciu władzy wykazał dobrą wolę w kierunku uwzględnienia życzeń i postulatów sfer gospodarczych, oraz, że dopuścił je do współpracy przy układaniu swego planu gospodarczego.

Wielkie zadowolenie wzbudziło powołanie objazdowej komisji ankietowej (dyr. Martina), stworzenie komisyj etatystycznej, podatkowej....

Tymczasem — z dużą wiarą i znacznym nakładem pracy przygotowane przez samorząd i organizacje gospodarcze — materiały dla komisji „Martinowskiej" — nie zostały dotąd załatwione, a w konsekwencjach prac komisji etatystycznej głucho.

Zaufanie jest bardzo doniosłym czynnikiem w dziedzinie gospodarczej. Idzie ono jednak za czynami, a nie przyrzeczeniami. (Ł.)

---

**„Życie Gospodarcze" encyklopedią przemysłowca.**

# Ku rozwojowi stosunków gospodarczych z Danią.

Na zaproszenie Duńsko - Polskiej Izby Handlowej w Kopenhadze w porozumieniu z Poselstwem R. P. wyjechał Prezes Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu, a zarazem Honorowy Konsul Król. Danii p. S. Kałamajski, wraz z dyrektorem Izby Przemysłowo-Handlowej u. Dr. St. Waschko do Kopenhagi.

Prezes Kałamajski w dniu 20 października wygłosił w pięknej sali Handels og Kontoristforeningen (instytucji, odpowiadającej co do swych zadań naszym Izbom przemysłowo-handlowym) referat na temat stosunków handlowych polsko - duńskich, w którym przeprowadziwszy porównanie położenia gospodarczego obydwu krajów, zanalizował ich handel zagraniczny, w szczególności zaś wzajemne stosunki handlowe, po czym dał wyraz swym zapatrywaniom co do możliwości i sposobów rozwoju stosunków gospodarczych między Polską a Danią.

Odczyt ten, ilustrowany filmami o bogactwach leśnych Polski (własności Naczelnej Dyrekcji Lasów Państwowych) oraz o Gdyni (własności Ministerstwa Spraw Zagranicznych) wzbudził duże zainteresowanie wśród obecnych — około 300 osób przepełniających salę. Na odczycie byli obecni m. i. poseł duński w Warszawie p. min. Schou, charge d'affaires p. Friedrich w zastępstwie nieobecnego posła polskiego, wysocy urzędnicy z Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Ministerstwa Spraw Zagranicznych, czołowi przedstawiciele kół gospodarczych w osobach samoistnych przemysłowców, jak i wyższych urzędników administracyjnych.

Po odczycie odbyło się przy udziale bardzo dużej ilości osób przyjęcie, wydane przez Handels og Kontoristforeningen oraz Polsko-Duńską Izbę Handlową urozmaicone produkcjami artystycznymi, w czasie którego przedstawiciele z Polski mieli możność nawiązania bliższego zarówno z wysokimi urzędnikami Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Ministerstwa Spraw Zagranicznych, jak i czołowymi przedstawicielami tamtejszych sfer gospodarczych. Po przyjęciu odbył się cercle towarzyski w ścisłym gronie.

W tymże samym dniu obaj panowie z Polski przeprowadzili szereg szczegółowych rozmów zarówno na terenie Poselstwa Polskiego, jak i Duńsko-Polskiej Izby Handlowej w sprawie możliwości rozwoju stosunków handlowych pomiędzy obu krajami.

W dniu następnym pp. Prezes i Dyrektor zwiedzili szereg ważniejszych zakładów przemysłowych oraz port w Kopenhadze.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że ten kontakt osobisty, nawiązany przez Prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej oraz jej Dyrektora z czołowymi ludźmi w Kopenhadze ułatwi zacieśnienie stosunków gospodarczych pomiędzy Danią a Polską. Nawiązanie tego kontaktu było tym bardziej wskazane, że ostatnio Związek Izb Przem.-Handl. R. P. poruczył Izbie poznańskiej prowadzenie geograficznego referatu duńskiego.

# Orzecznictwo w sprawach czasu pracy.

Ustawa z grudnia 1919, kilkakrotnie potem nowelizowana (tekst jednolity z 1933 Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 734), ma za przedmiot warunki czasu pracy „wszystkich pracowników, zatrudnionych na mocy umowy w przemyśle, górnictwie, handlu, komunikacji i przewozie oraz w innych zakładach pracy, choćby na zysk nieobliczonych, a prowadzonych w sposób przemysłowy".

Odnośnie polegania tej ustawie (art. 1), orzeczenie S. N. mówi: „Czas pracownika zatrudnionego w nieruchomości przeznaczonej na najem lokatorom, stanowiącej wprawdzie własność banku, lecz nie będącej przedsiębiorstwem, prowadzonym w sposób przemysłowy, nie podlega przepisom ustawy". (C. I. 2208/35).

Normalna praca dzienna trwa 8 godzin. Artykuł 8 ustawy (nowelizowany w r. 1934) dopuszcza w szeregu wypadków przedłużenie tego czasu pracy. Może to mieć miejsce w wypadkach:

1) „wyższej konieczności" przedsiębiorstwa lub pracowników (np. dla zabezpieczenia pracujących, lub zakładu, uniknięcia zepsucia materiałów, lub urządzeń). Wtedy czas pracy może wynosić do 12 godzin na dobę więcej przy akcji ratunkowej). Należy bezwłocznie zawiadomić inspekcję pracy.

2) Przy szczególnych potrzebach zakładu trzeba uprzednio uzyskać zezwolenie Inspekcji pracy i wtedy można przedłużyć czas pracy do 12 godzin na dobę (maksimum przedłużenia 120 godzin na rok).

3) dla przedsiębiorstw o ruchu ciągłym inspektor pracy może przedłużyć czas pracy poszczególnych załóg do 56 godzin tygodniowo (zamiast 48),

4) Rada Ministrów może wydać rozporządzenie o zmianach (na przeciąg do 1 roku) w wypadkach spowodowanych względami państwowymi,

5) w zakładach, gdzie czas pracy w pewnych tygodniach nie osiągnął ustawowej cyfry 48 godzin możliwe jest odrobienie resztujących godzin w tygodniach następnych. Czas pracy na dobę w ciągu tych trzech następnych tygodni nie może wynosić więcej niż 9 godzin.

Dodatek do normalnej pracy przysługuje pracownikom, pracującym w godzinach nadliczbowych w przytoczonych wypadkach od 1—4 (w piątym przypadku nie). Dodatek ten wynosi: zasadniczo 25%, przy nadliczbowych godzinach w wysokości ponad 2 dziennie, lub przypadających na niedzielę, lub święto — 50% normalnej płacy. (art. 16). „Okoliczność, że zakład pracy jest czynny na mocy zezwolenia kompetentnych władz ponad 8 godzin dziennie, nie uprawnia jeszcze pracownika do dochodzenia wynagrodzenia za pracę nadliczbową, o ile nie uzyskał zezwolenia na tę pracę". (C. II. 546/35).

Za czas pracy uważa się liczbę godzin, przez które pracownik obowiązany jest na mocy umowy pozostawać w zakładzie pracy lub poza nim do rozporządzenia kierownika robót.

„Normy czasu pracy oraz stawki wynagrodzenia za pracę w godz. nadl. nie stosują się do pracowników, zajmujących naczelne stanowiska kierownicze i nieuzależnionych co do czasu pracy od zarządzeń przedsiębiorstw (S. N. I. Zb. Urz. 11/31). Pracownikowi zajmującemu stanowisko kierownicze, nie należy się wyna-

grodzenie za godz. nadl. (S. N. w skł. 7 sędziów) zasada prawna. (Zb. Urz. 38/33).

Z szeregu orzeczeń S. N. wynika, że wyłączenie dotyczy tych tylko kierowników, którzy sami dysponują swoim czasem pracy, nie będąc obowiązanymi do pozostania w zakładzie pracy w określonej porze (S. N. I. Dod. II/92, II/93, II/94, III/139, III/142, S. N. III. Zb. Urz. 64/31).

Przy pracy akordowej wtedy tylko mogą być stosowane dodatki, gdy pracy w g. n. pracodawca wyraźnie żąda (S. N. Zb. Urz. 3/34).

Art. 16 dotyczy tylko pracy ponad 8 godzin, jeśli więc według umowy obowiązuje 7 godzin, to za 8-ą godzinę można żądać wynagrodzenia na ogólnych zasadach prawa cywilnego, a nie z dodatkami, przewidzianymi w art. 16 (S. N. I. Zb. Urz. 31/32, 61/33).

Decyduje czas pracy w ciągu doby ponad 8 g., bez względu na to, czy w innych dniach pracowano mniej (S. N. Zb. Urz. 400/34), a zarachowanie jest nie dopuszczalne (S. N. I. Zb. Urz. 8/32, 31/32, 199/33) również przerw w pracy, wynikłych bez winy pracownika (S. N. Zb. Urz. 249/32), chyba że praca pracownika z natury swej wymaga w pewnych okresach roku większej liczby godzin, a w innych znacznie mniejszej do ustawowej długości jej czasu i gdy okresy te przyjęte zostały przez strony na uwagę przy określeniu wysokości miesięcznego wynagrodzenia za taką pracę w ciągu całego czasu jej trwania (S. N. OSP. — XIV — 144).

Dodatki nie należą się za zwyczajną pracę w nocy, a dopiero za pracę nocną ponad 8 godzin (S. N. III. Zb. Urz. 159/30).

# Skarb. - Finanse

## Projekty ustaw skarbowych opracowanych przez Ministerstwo Skarbu.

Na ukończeniu jest opracowywanie przez Ministerstwo Skarbu projektów z górą 20 ustaw. Część tych projektów ma być rozpatrywana na jesiennej sesji zwyczajnej parlamentu.

Projekty te dotyczą głównie zagadnień podatkowych. Jednym z najważniejszych jest projekt ustawy, dotyczący wprowadzenia zamiast podatku specjalnego dla urzędników państwowych, obowiązującego do kwietnia 1938 r., normalnego podatku dochodowego. Podatek ten ma być znacznie niższy od podatku specjalnego, przy czym opracowywana jest osobna skala podatku dla poszczególnych kategoryj urzędników, która obciąży wyższe pobory znacznie silniej, niż niższe.

Projekt reformy ustawy emerytalnej unormować ma uprawnienia emerytów państwowych, zwłaszcza najbardziej pokrzywdzonych, t. zw. emerytów zaborczych.

Opracowywany też jest projekt ustawy, dotyczący reformy ulg podatkowych dla budownictwa mieszkaniowego.

Bardzo doniosłe znaczenie ma projekt ustawy o rozciągnięciu obowiązujących na terenie t. zw. trójkąta bezpieczeństwa ulg inwestycyjnych na centralny okręg sandomierski.

Jak już donosiliśmy w poprzednich numerach, opracowywany jest projekt zniesienia świadectw przemysłowych od 1 stycznia 1939 r. Świadectwa te będą obowiązywały jeszcze w r. 1938. Zamiast świadectw przemysłowych podwyższony ma być podatek obrotowy.

Opracowywany jest projekt reformy opłat stemplowych, oraz pewnych podatków pośrednich, a przede wszystkim akcyzy od niektórych artykułów masowego spożycia.

Opracowywana jest też w związku z preliminarzem budżetowym ustawa skarbowa, wreszcie statut organizacyjny Ministerstwa Skarbu, zmierzający do wyeliminowania zbędnej biurokracji, ułatwienia kontroli oraz przystosowania mechanizmu podatkowego do istotnych warunków naszego gospodarstwa społecznego.

## Odpisywanie na straty nieściągalnych wierzytelności.

W wyroku z dn. 13 maja 1936 r. L. rej. 9547/33 Najwyższy Trybunał Administracyjny zajął stanowisko, iż okoliczności, wskazujące na nieściągalność wierzytelności, znane wierzycielowi dopiero w momencie sporządzania bilansu, a nieznane jeszcze w dniu zamknięcia bilansu, nie uzasadniają odpisania tej wierzytelności na straty już w tym bilansie. Jak to bowiem N. T. A. stale akcentuje, data bilansu stanowi moment, według którego oceniana być musi prawidłowość dokonanych w nim wpisów. W szczególności ocena istniejących w tym dniu i znanych płatnikowi okoliczności faktycznych może być jedynie miarodajna dla oszacowania przez płatnika wartości majątkowych, wierzytelności i innych aktywów.

Wyjaśnienie: pewna firma w bilansie za r. 1931 pomieściła, jako nieściągalne pretensje swe do innej firmy. W chwili zamknięcia tj. w dn. 31 grudnia 1931 r. firma wierzycielska nie miała jeszcze podstaw do uznania swych należności za nieściągalne — gdyż nadzór nad tą firmą dłużniczą i dalsze okoliczności, które doprowadziły wreszcie do utraty części należności, nastąpiły dopiero w roku 1932. Wprawdzie okoliczności te wystąpiły jeszcze w okresie sporządzania bilansu, jednakże w dacie bilansu, tj. w dn. 31. XII. 1931 r. nie mogły być brane za podstawę. (GSI).

## Ryczałt członków rad nadzorczych.

Spółka Akcyjna wykazała, iż na podstawie swego statutu wypłaciła pewne sumy ryczałtowe członkom rady nadzorczej tytułem zwrotu wydatków związanych z wykonywaniem ich czynności, domagając się traktowania tych sum przy wymiarze podatku dochodowego jako zwrot kosztów, a nie jako części wynagrodzenia, podpadającego pod pojęcie „wszelkiego rodzaju wynagrodzeń".

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 13 maja 1936 r. L. rej. 9547/33 stanął na stanowisku, iż przewidziane statutem spółki akcyjnej ryczałtowe zwroty kosztów członkom rady nadzorczej, jako nie podlegające rozliczeniu ani sprawdzeniu co do zgodności z faktycznie poniesionymi kosztami, podpadają pod przepis art. 21 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym (wszelkiego rodzaju wynagrodzenia uważane za zyski bilansowe, a więc podlegające opodatkowaniu. (GSI.)

## Podatek od uposażeń.

W okólniku z dn. 7. IX. 1937 r. (L. D. V. 6380/1/37 — Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 24), Ministerstwo Skarbu zwróciło uwagę podległych sobie władz między innymi na następujące kwestie:

1) Na zasadzie przepisów ust. (3) § 90 rozporządzenia wykonawczego do Ordynacji Podatkowej, izby skarbowe są obecnie uprawnione do zezwalania pracodawcom, zatrudniającym większą ilość pracowników, na nieskładanie urzędom skarbowym przy wpłatach podatku dochodowego od uposażeń personelu — wykazów potrąceń bądź odpisów list płacy. Zezwolenie takie, mające na celu odciążenie solidnych firm w pracy biurowej, może być jednakże udzielone przez izby skarbowe jedynie tym przedsiębiorstwom, które prowadzą księgi handlowe lub gospodarcze.

2) Ze względu na prawa poszczególnych związków samorządowych do udziału we wpływach z państwowego podatku dochodowego — należy przy wpłatach podatku dochodowego od uposażeń do kas urzędów skarbowych bezwzględnie przestrzegać przepisu art. 15 Ordynacji Podatkowej. Przepis ten nakłada obowiązek uskuteczniania przez pracodawców wpłat podatku dochodowego od uposażeń do kasy tego urzędu skarbowego, w którego okręgu pracownik ma miejsce zatrudnienia. (GSI).

## Dopłaty do świadectw przemysłowych.

„W związku z pobieraniem stosunkowej rocznej lub półrocznej dopłaty do świadectw, — zależnie od tego, czy obowiązek dopłaty powstał w pierwszym, czy w drugim półroczu roku podatkowego — Ministerstwo Skarbu ustala następujące zasady pobierania dopłat i wydawania nowych świadectw:

1. Nowe świadectwo za dopłatą wydają kasy urzędów skarbowych w przewidzianych wyżej wypadkach — jeżeli płatnik uiści dopłatę do świadectwa dobrowolnie, bez orzeczenia władzy skarbowej;

2. Przy uiszczeniu dopłaty na podstawie orzeczenia władzy skarbowej nowego świadectwa nie wydaje się;

3. W przypadku uiszczenia dobrowolnej dopłaty za pośrednictwem P. K. O., nowe świadectwo może być wydane dopiero po zwróceniu przez płatnika pokwitowania P. K. O., które w myśl postanowień § 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1924 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 545 z r. 1924) ma moc bezspornego dokumentu prawnego, zwalniającego płatnika od zobowiązań;

4. W nowym świadectwie na dopłatę należy:

a) w rubryce „Rodzaj przedsiębiorstwa" oznaczyć takie same cechy, jakie były oznaczone w poprzednio wydanym świadectwie. Oznaczenie innych cech na świadectwie może nastąpić tylko w przypadku umieszczenia na deklaracji stosownego polecenia naczelnika urzędu lub kierownika działu wymiarowego;

b) po słowie „Należności" dodać wyraz: „dopłaty" i w poszczególnych rubrykach należności wymienić kwoty faktycznie pobranych dopłat;

c) po sumie wyrażonej słowami zaznaczyć w formie klauzuli: „Dopłata do załączonego świadectwa (rocznego) (półrocznego) z dnia . . . . . . 193 . . . r., poz. dziennika . . . . ., dla przedsiębiorstwa . . . . . . kategorii i klasy miejscowości . . . . . . Takie same klauzule należy umieścić również na deklaracji i w dzienniku kasowym. Po uiszczeniu dopłaty wydaje się płatnikowi nowe świadectwo wraz ze świadectwem, do którego dopłata została pobrana.

5. Przy pobieraniu dopłat w przypadku przeniesienia przedsiębiorstwa z innej miejscowości poprzednio wpłacone i zarachowane sumy za świadectwo nie podlegają przerachowaniu na rachunek urzędu skarbowego w którym powstał obowiązek uiszczenia dopłaty".

(Okólnik L. D. III3531/4/37).

## Płatność podatków w listopadzie.

W listopadzie płatne są podatki następujące:

1. do dnia 5 listopada — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii w czasie od 16—31 październirka 1937 r., do 20 listopada zaś — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energii w czasie od 1—15 listopada rb.,

2. do dnia 7 listopada — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w październiku 1937 r.,

3. do dnia 15 listopada — III rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za rok 1937 przez drobne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe;

4. do dnia 25 listopada — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1937 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w październiku rb. przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych obrotach, lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. oraz przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

5. do dnia 30 listopada — II rata (półroczna) podatku od nieruchomości za rok 1937;

6. do dnia 30 listopada — całkowita kwota (jednorazowa) nadzwyczajnej daniny majątkowej za rok 1937 w I grupie kontyngentowej (rolnictwo), jeżeli nakaz zapłaty został doręczony do dnia 15 listopada rb. włącznie; w przeciwnym razie — w ciągu 30 dni po doręczeniu nakazu;

7. do dnia 15 listopada — II rata (półroczna) podatku gruntowego za rok 1937;

8. dnia 1 listopada — podatek dochodowy (całość, bądź różnica między podatkiem, wymierzonym na dany rok przez władze podatkowe, a uiszczoną przedpłatą), o ile nakaz płatniczy został doręczony przynajmniej na 30 dni przed dniem 11 listopada; w przeciwnym razie termin płatności upływa 30-go dnia po doręczeniu nakazu płatniczego.

Ponadto płatne są w listopadzie zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

## Stosowanie norm średniej dochodowości.

W wyroku z dnia 7. IV. 1937 r. L. rej. 5545/35, Najwyższy Trybunał Administracyjny stanął na stanowisku, iż brak w aktach usprawiedliwienia zastosowania przy wymiarze podatku dochodowego wyższej stopy zyskowności niż normalna stanowi wadliwość postępowania.

W konkretnej sprawie dla wymiaru podatku dochodowego, została zastosowana 12 proc., a więc wyższa stopa zyskowności niż normalna, która według okólnika izby skarbowej wynosiła 5 uroc., wzgl. 6 proc co do przedsiębiorstw tego samego rodzaju, jakie prowadził skarżący. Usprawiedliwienie zastosowania wyższej normy średniej zyskowności niż normalna polegająca na tym, że: 1) przedsiębiorstwo skarżącego ma wyrobioną klientelę; 2) że obrót w latach następnych wzrósł o 100 proc. i 3) że wyjątkowo dobra koniunktura wynika z ogólnego położenia podatnika — nie jest, według poglądu Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wystarczające.

## Wpływy i wydatki budżetowe w październiku.

Tymczasowe zamknięcia rachunków skarbowych za październik, czyli za siódmy miesiąc br. budżetowego, wykazuje dochody ogółem w kwocie 197.659 tys. zł i wydatki w kwocie 196.264 tys. zł.

Nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosi zatem 1.395 tys. zł. Ponieważ zaś pierwsze 6 miesięcy bież. roku budżetowego przyniosły nadwyżkę w łącznej sumie 2.249 tys. złotych, przeto nadwyżka od kwietnia do października rb. włącznie wynosi 3.644 tys. zł.

Wydatki w październiku rb. były wyższe od wydatków w październiku roku ub. o kwotę 7.215 tys. zł; wzrost ten przypada głównie na wydatki, związane z rezerwą zbożową oraz na zwiększone wydatki w dziale komunikacji i oświaty.

Dochody w październiku roku bież. były wyższe od dochodów, osiągniętych w październiku roku ub., o 7.262 tys. zł, przy czym wzrost ten nastąpił w wpływach z danin publicznych przedsiębiorstw państwowych.

# Sprawy socjalne.

## Przedwczesne zwolnienie bez ważnej przyczyny.

Według rozp. Prez. Rzplitej o umowie o pracę pracowników umysłowych oraz według art. 471 kodeksu zobowiązań w razie przedwczesnego rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez ważnego powodu, pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas, jaki by upłynął do zakończenia stosunku pracy przez należyte wypowiedzenie umowy.

Czy poza powyższym uprawnieniem majątkowym pracownikowi wobec pracodawcy służy jeszcze dalsze roszczenie, w szczególności, czy ma prawo do dalszego pozostania w stosunku pracy? Sąd Najwyższy wyjaśnił, że rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę z zaniechaniem wypowiedzenia i bez ważnej przyczyny, odbiera pracownikowi prawo do dalszego pozostania w stosunku pracy, a uprawnia go jedynie do żądania wynagrodzenia za czas, jaki by upłynął do zakończenia stosunku pracy przez prawidłowe wypowiedzenie.

Praktyczne znaczenie powyższej zasady polega na tym, że pracodawca ma możność przez natychmiastowe rozwiązanie stosunku pracy „bez ważnego powodu" usunąć ze swego przedsiębiorstwa pracownika, którego dalsza praca lub obecność z tego lub innego powodu stała się niewskazana. Pracownik taki ma jednak prawo do otrzymania wynagrodzenia za czas, jaki by upłynął do dnia, na który dopuszczalnym było ustawowe lub umowne wypowiedzenie. (Orzeczenie S. N. z dnia 26 stycznia 1937 r., sygn. C II 2255/36).

## Możność wypowiedzenia pracy w przypadku zastrzeżenia w umowie, kończącej strajk, iż nikt za akcję strajkowa wydalony nie będzie.

Z a s a d a   p r a w n a. Zastrzeżenie zawarte w umowie, kończącej strajk, że za akcję strajkową nikt z pracy wydalony ani szykanowany nie będzie, nie wyłącza późniejszego rozwiązania umowy o pracę przez wypowiedzenie.

Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dn. 2 września 1937 r. Nr. C II 1245/37.

Z u z a s a d n i e n i a.

W przedsiębiorstwie wybuchł strajk okupacyjny, który zakończony został umową zbiorową. W punkcie 20 umowy zaznaczono, że „za akcję strajkową nikt z pracy wydalony ani szykanowany nie będzie. W kilka

dni potem pracodawca wypowiedział jednemu z pracowników pracę na 14 dni. Pracownik będąc zdania, że wypowiedzenie nastąpiło w związku z jego działalnością strajkową, że więc byłoby niezgodne z punktem 20 umowy zbiorowej, wystąpił przeciwko pracodawcy przed Sąd Grodzki w Krakowie o ustalenie, że stosunek jego pracy nadal trwa.

Sąd Pracy i Sąd Okręgowy w Krakowie oddaliły go z żądaniem pozwu, a Sąd Najwyższy nie uwzględnił jego skargi kasacyjnej.

Nie zachodzą zarzucone obie podstawy kasacyjne z art. 426 k. p. c.

Przy umowie na czas nie określony każdej ze stron służy prawo rozwiązać stosunek umowny po upływie okresu wypowiedzenia, (art. 10 lit. C rozp. z dnia 16 marca 1928 r., Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324, o umowie o pracę robotników). Powodowi wypowiedziano pracę na 14 dni, zatem po upływie tego okresu, z dniem 18 lipca 1936 r., nastąpiło prawidłowe rozwiązanie pracy.

Wypowiedzenie zależy od swobodnej woli stron i żadna ze stron nie ma obowiązku podać drugiej przyczyn, dla których umowę wypowiada.

### Zwyżka składek socjalnych.

Z dniem 1 stycznia 1938 wygasa dekret Prez. R. P. z 14. I. 1936 o czasowym obniżeniu niektórych składek.

Wskutek powyższego wzrośnie:

a) składka na ubezpieczenie emerytalne robotników w % % zarobku — w przem. przetw. z płaconych 4,2 do 5,2 (pracodawca od 1. I. płaci — 1,9%);

b) składka na ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych z płaconych obecnie przez pracodawcę;

przy uposażeniu 60—400 zł — 4,1% do 4,8% (pracownik z 2,4% do 3,2%)

przy uposażeniu 400—800 zł — 3,3% do 4,0% (pracownik z 3,2% do 4,0%);

przy uposażeniu pow. 800 zł — 2,5% do 3,2% (pracownik z 4,0% do 4,8%)

c) składka na ubezpieczenie od wypadków obciążająca tylko pracodawców wzrośnie o 8%.

## Handel zagraniczny.

### Ukonstytuowanie się Komitetu Organizacji Wywozu Rady Handlu Zagranicznego.

Jako czwarty z kolei Komitet Rady Handlu Zagranicznego R. P. (poprzednio utworzone zostały Komitety: Traktowy, Dewizowo - Rozrachunkowy, Finansowo - Wywozowy, Sekcja Przemysłowa) ukonstytuował się w dniu 22 ub. m. Komitet Organizacji Wywozu. Posiedzenie konstytucyjne zagaił z ramienia Prezydium Rady p. Dyr. Jakubowski, omawiając zadania tego Komitetu, do których należeć będą prace nad zagadnieniami zasadniczymi, dotyczącymi organizacji wywozu, jak związków eksportowych, wysłanników i praktykantów zagranicą, rozdziału kontygentów wywozowych itd. Następnie przystąpiono do wyboru Prezydium Komitetu, w skład którego weszli: jako Przewodniczący — b. min. Jerzy Gościcki, a jako Wice-Przewodniczący — Dr Roger Battaglia oraz p. Edward Daab.

Komitet omówił sprawy natury formalnej, jak regulamin obrad itp. oraz zarys programu prac i w związku z tym wyłonił podkomitety do opracowania spraw bieżących z zakresu standaryzacji wywozu i rozdziału kontyngentów wywozowych.

Do czasu utworzenia Biura Komitetu prace wykonawcze i przygotowawcze prowadzić będzie Sekretariat Generalny Rady.

### Przydziału kontyngentów dokonywać będzie Komitet Przywozowy przy Radzie Handlu Zagranicznego.

W dniu 28 października rb. p. minister Przemysłu i Handlu wydał zarządzenie o przekazaniu Radzie Handlu Zagranicznego projektowania i opiniowania podziału kontyngentów przywozowych oraz ustanowił regulamin Komitetu Przewozowego, jako odnośnego organu wykonawczego tej Rady, rozwiązując jednocześnie Centr. Komisję Przywozową.

Komitet Przywozowy rozpoczął już z dniem 1 listopada wykonywanie zleconych mu czynności na warunkach określonych specjalnych zarządzeniem, wydrukowanym w nr. 251 „Monitora Polskiego". Prezesem Komitetu został p. dr. Waschko, dyrektor Izby P.-H. w Poznaniu.

### Zniżki i zwolnienie od cła.

Dziennik Ustaw R. P. Nr. 76 przynosi pod poz. 551 rozporządzenie Min. Skarbu o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła. Do rozporządzenia dołączone są jako załączniki wykazy towarów, przy czym odnośnie każdej pozycji jest podana procentowa zniżka cła w stosunku do cła obowiązującego normalnie (autonomicznego) lub zaznaczony jest fakt całkowitego zwolnienia od cła. Towary usegregowane są w 3-ch wykazach. W stosunku do towarów zamieszczonych w pierwszym wykazie ulgi celne lub zwolnienia przyznawane są za pozwoleniem Min. Skarbu, w stosunku do drugiego wykazu wymagane jest zezwolenie właściwej terytorialnie Izby Przemysłowo-Handlowej, w stosunku do trzeciego nie potrzeba żadnych pozwoleń i urzędy celne winny stosować ulgi i zwolnienia z urzędu.

Rozporządzenie zawiera dokładne wytyczne, którym mają odpowiadać zaświadczenia, wydawane przez

Izby Przemysłowo - Handlowe. Zaświadczenia te będą mogły być wykorzystywane przez wprowadzające przedsiębiorstwo częściowo, przy pięciu zgłoszeniach celnych.

Zakład przemysłowy obowiązany jest prowadzić rejestr wykazujący dokładnie przychód i rozchód towarów, do których zastosowano zwolnienie od cła, lub cło zniżone, przewidziane w wykazie drugim (za zaświadczeniem Izby Przemysłowo - Handlowej). W pewnych wypadkach może Minister Skarbu zarządzić zwrot różnicy między cłem zapłaconym, a obowiązującym na podstawie powyższego rozporządzenia (na towary zawarte w wykazie nr. 1).

Rozporządzenie weszło w życie 1 listopada b. r. i obowiązuje do 30 kwietnia 1938 r. Niektóre (wymienione w rozporządzeniu) uprzednie rozporządzenia w sprawie zniżki i zwolnień od cła, straciły ważność z dniem 1 listopada 1937 r.

## Niewłaściwe prowadzenie korespondencji z zagranicą.

Niejednokrotnie przez Państwowy Instytut Eksportowy został stwierdzony fakt wysyłania przez eksporterów polskich ofert, zredagowanych w języku niemieckim, dla firm mających siedzibę w Kanadzie lub Stanach Zjednoczonych. Oferty takie robią na odbiorcach jak najgorsze wrażenie i często z góry już przesądzają ustosunkowanie się do nich, czego dowodem jest zwykły w tych razach brak odpowiedzi ze strony adresatów. Państwowy Instytut Eksportowy wzywa więc zainteresowanych, aby we własnym interesie przyjęli za zasadę prowadzenia korespondencji z odbiorcami w krajach anglo - saskich w języku angielskim, jako jedynie w tym wypadku właściwym.

## Izba Handlowa Polsko-Argentyńska.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości zainteresowanym, że w lipcu b. r. została oficjalnie ukonstytuowana Izba Handlowa Argentyńsko-Polska w Buenos Aires, ul. San Martin 492. Izba ta ma na celu pogłębienie i rozszerzenie stosunków gospodarczych polsko - argetyńskich drogą zbierania i udzielania informacyj o warunkach i możliwościach ekspansyjnych do obu krajów, udzielanie pomocy w nawiązaniu kontaktów handlowych z poszczególnymi firmami, umów i transakcji, eks- i importowych, urządzanie wystaw, targów itp.

Firmy zainteresowane w eksporcie do Argentyny względnie w imporcie z Argentyną mogą za tym zwracać się do wyżej wspomnianej Izby o wszelkie potrzebne im informacje handlowe.

## Możliwości eksportowe.

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Artykuły chemiczne. Poważna firma niemiecka pragnie nawiązać kontakt z tut. producentami różnych chemikalii (klej w taflach, karbolineum, farby mineralne i inne) celem eksportu ich do Indyj Holenderskich. P/27360/47/TC.

Chemikalia. Firma angielska, posiadająca agentury w Południowej Afryce pragnie importować z Polski różne artykuły chemiczne. P/27455/47/TC.

Naczynia fajansowe. Firma egipska pragnie nawiązać kontakt z tut. producentami talerzy fajansowych. P/27236/65/TC.

Artykuły sanitarne. Poważna firma egipska kupująca na własny rachunek interesuje się importem artykułów sanitarnych fajansowych. P/27357/3M/TC.

Różne. Firma turecka interesuje się importem różnych artyk., m. in. farb mineralnych. P/27937/4/M/TC.

Butelki. Firma palestyńska pragnie zakupić większe ilości butelek do lemioniady, wódek itd. P/27864/63/TC.

Maszynki do zaciskania piór. Firma rumuńska posiada zapotrzebowanie na maszynki służące do zakończenia piór gęsich, używanych do wyrobu tutek tekturowych do palenia cygar. P/26584/45/Kw.

Artykuły spożywcze. Poważna firma angielska zajmująca się dostawami hotelowymi interesuje się importem wszelkiego rodzaju artykułów spożywczych w wyższym gatunku, między innymi, kapusty kwaszonej, konserw owocowych i jarzynowych, soków owocowych i serów. R/27729/3B/S.

Konfekcja i sukna wojskowe. Firma marokańska interesuje się importem konfekcji męskiej i dziecinnej, zwłaszcza koszul, trykotarzy, oraz sukna wojskowego dla tubylców. P/26447/3R/M.

# Transport.

## W sprawie odpowiedzialności za kradzieże towarów, przewożonych w wagonach niekrytych.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Sosnowcu, imieniem Związku Izb Przemysłowo - Handlowych opracowała obszerny memoriał do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, z prośbą o uwzględnienie postulatu sfer gospodarczych, idącego w tym kierunku, że kolej powinna przejąć pełną odpowiedzialność za przewóz w wagonach niekrytych, a zabezpieczeniem kolei od strat będzie zwiększenie szybkości przewozu i dozoru nad powierzonymi do przewozu towarami.

W memoriale swym Izba powołuje się na długoletnie doświadczenie kolei niemieckich i austriackich.

# Różne.

## W sprawie zezwolenia władz na urządzanie wystaw.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu wydało okólnik w dn. 11 października r. b. w sprawie przestrzegania postanowień co do zezwoleń władz na urządzanie targów i wystaw.

Powyższy okólnik Ministerstwa spowodowany został licznymi ostatnio wypadkami, w których organizowano wystawy i targi bez odpowiedniego zezwolenia władz, a ponadto wypadkami, w których — przed uzy-

skaniem takiego zezwolenia — organizatorzy wystaw i targów propagowali te imprezy w prasie, drogą afiszów i prospektów oraz przyjmowali zamówienia na stoiska itp., tj. przystępowali do organizacji tych imprez i zaciągali zobowiązania — bez uprzedniego skomunikowania się z właściwymi władzami.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu poleciło przeciwdziałać energicznie temu stanowi rzeczy, wskazując, że w myśl art. 6 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 17 września 1927 r. właściwe władze winny m. in. nie dopuścić do otwarcia takich wystaw lub targów, lub zamknąć już otwarte, o ile imprezy te zostały urządzone wbrew obowiązującym przepisom.

W interesie tedy firm, które zamierzają zamówić stoiska, lub przesłać eksponaty na wystawę lub targi, leży upewnienie się, czy dana impreza odbywa się na zasadzie uzyskanych już zezwoleń, w przeciwnym bowiem razie narazić to może wystawcę, np. przy zamknięciu otwartej nielegalnie wystawy, na trudności i straty.

## Instalacje urządzeń telefonicznych.

Izba Przemysłowo - Handlowa podaje do wiadomości następujące wyjaśnienia, otrzymane od Dyrekcji Poczt i Telegrafów.

Abonenci telefoniczni m. Poznania zwracają się niejednokrotnie w sprawach zakładania, przeniesienia, zdjęcia itd. urządzeń telefonicznych bezpośrednio do Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów.

Postępowanie to opóźnia załatwianie wniosków, które muszą być skierowane do urzędu tlf.-tlg. w Poznaniu.

W sprawach telekomunikacyjnych abonenci m. Poznania winni zatem zwracać się najpierw do urzędu tlf.-tlg. w Poznaniu, Pocztowa 6 (telefon nr. 7740), a do Dyrekcji kierować tylko odwołania od decyzji urzędu.

# Wydawnictwa.

## Sprzedażoznawstwo.

Pod takim to tytułem została wydana w tych dniach przez Księgarnię Wł. Wilak w Poznaniu książka Dr J. A. Madeya. Książka ta jest doskonałym podręcznikiem nie tylko dla właścicieli przedsiębiorstw handlowych, ich pracowników, ale także dla ajentów i przedstawicieli handlowych.

Autor w zwięzły sposób omawia trudną „sztukę sprzedawania". A więc porusza między innymi sprawy motywów kupna, psychologii odbiorców, polityki wobec klienta itd. Szczegółowo omawia autor warunki jakimi powinien odpowiadać dobry sprzedawca. Bardzo ciekawy jest rozdział zatytułowany: „Jak zwalczać różne zarzuty klientów".

Książka kosztuje 2,50 zł i jest do nabycia we wszystkich księgarniach.

## Tendencje podatkowe i gospodarcze w bilansie.

Komisja Naukowa Kongresu Księgowych i Rzeczoznawców Księgowości wydawała broszurę pod powyższym tytułem, jako odbitkę jednego z wygłoszonych na Kongresie referatów.

Referat ten wygłosił p. dyr. Marcel Scheffs, autor szeregu cennych prac z dziedziny księgowości. Podobnie jak poprzednie prace p. Scheffsa, tak i ta odznacza się wnikliwym ujęciem i przejrzystością układu.

Zręcznie przeprowadzając przez szereg trudniejszych zagadnień, związanych z pracami bilansowymi, stworzył autor, dla zainteresowanych tym zagadnieniem, pracę ciekawą i pożyteczną.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.